

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Filipa Dienstbiera, soudkyně Jiřiny Chmelové a soudce Štěpána Výborného v právní věci žalobce: **M. S.**, zastoupeného JUDr. Alešem Nytrou, advokátem, opatrovníkem žalobce, sídlem Přívozká 703/10, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 2. 2023 č. j. OAM-975-9/ZR-2023, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 12. 6. 2023 č. j. 62 Az 14/2023-31,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalovaného **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalobci **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Ustanovenému opatrovníkovi žalobce, JUDr. Aleši Nytrovi, advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 4114 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení z účtu Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Kasační stížností se žalovaný (stěžovatel) domáhá zrušení rozsudku krajského soudu. Napadeným rozsudkem krajský soud vyhověl žalobci a zrušil rozhodnutí stěžovatele, jímž bylo žalobci podle § 5 odst. 7 zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace (dále „lex Ukrajina“), s odkazem na § 10 odst. 2 ve spojení s § 9 odst. 2 písm. b) zákona č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, odňato oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany.

[2] Odnětí dočasné ochrany žalovaný odůvodnil tím, že žalobce v žádosti o dočasnou ochranu v České republice zamlčel, že již dříve podal takovou žádost v Bulharsku, kde dočasnou ochranu i získal. Žalobce tak žalovanému v žádosti poskytl nepravdivé údaje.

Žalovaný zdůraznil, že poskytl-li by žalobce pravdivé údaje, žádost by byla vyhodnocena jako nepřijatelná dle § 5 odst. 1 písm. d) lex Ukrajina.

[3] Krajský soud v rozsudku uvedl, že § 10 odst. 2 zákona o dočasné ochraně poskytuje správnímu orgánu prostor pro správní uvážení, zda oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany odejme, či nikoli, žalovaný však svou úvahu nijak neodůvodnil.

[4] Dále krajský soud uvedl, že žalovaný nevážil dopady rozhodnutí o odnětí dočasné ochrany v důsledku vyloučení aplikace čl. 11 směrnice Rady 2001/55/ES o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími (dále „směrnice o dočasné ochraně“). Z toho totiž vyplývá závěr, že Bulharsko nemůže žalobce, jemuž byla napadeným rozhodnutím dočasná ochrana na území ČR odňata, zpět přijmout. Dále krajský soud vyhodnotil, že žalovaný nepřiměřeně rozšířil kritéria pro vyloučení osob z dočasné ochrany. Čl. 28 směrnice o dočasné ochraně dává členským státům možnost vyloučit osobu z poskytnutí dočasné ochrany pouze ve vyjmenovaných případech, které se ovšem žalobce netýkají. Čl. 3 odst. 5 směrnice o dočasné ochraně umožňuje členským státům stanovit nebo zachovávat příznivější podmínky pro osoby požívající dočasnou ochranu, ze směrnice však neplyne, že by členské státy mohly tato práva stanovit restriktivněji a v neprospěch žadatelů. Dle krajského soudu zákonodárce, když vymezil jako důvod pro odnětí dočasné ochrany i uvedení nepravdivých údajů, „šel“ nad rámec kritérií pro vyloučení osob z dočasné ochrany předpokládaných směrnicí, a to v neprospěch žadatelů o dočasnou ochranu. Aplikací daného ustanovení žalovaný žalobce vyloučil z možnosti požívat dočasnou ochranu a práva z ní vyplývající.

[5] Práva vyplývající z dočasné ochrany může její držitel využívat toliko v jednom členském státě. To ovšem neznamená, že by členský stát měl posoudit žádost o dočasnou ochranu osoby, která spadá do působnosti směrnice, jako nepřijatelnou, a takto ji vyloučit z práv, která jsou s dočasnou ochranou spjata, toliko na podkladě skutečnosti, že osoba již dříve podala žádost o dočasnou ochranu v jiném členském státě. Jediným důsledkem dvojí registrace žádosti o dočasnou ochranu může být odnětí práv plynoucích z udělení dočasné ochrany v členském státě, který se daná osoba rozhodla opustit, nikoliv však odmítnutí udělení dočasné ochrany (či její následné odnětí) v druhém členském státě. Krajský soud vyjádřil přesvědčení, že osoby, jimž má být směrnicí poskytovaná ochrana, jsou svobodny ve své volbě, ve kterém státě, vázaném směrnicí, podají žádost o dočasnou ochranu a budou požívat práv, která s sebou dočasná ochrana nese, za předpokladu, že těchto práv užívají toliko v jednom členském státě. Dle krajského soudu žalobce výkonem svých práv vyplývajících z dočasné ochrany nemohl porušit zákon. Opomenutí uvést v relevantní kolonce formuláře, že již žádal o dočasnou ochranu v Bulharsku, není natolik závažné, aby jej vyloučilo z možnosti získat dočasnou ochranu v ČR.

[6] S tím krajský soud rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[7] Stěžovatel ve své kasační stížnosti připustil, že odůvodnění jeho rozhodnutí neobsahuje explicitní odůvodnění aplikace správního uvážení, dle stěžovatele však byl v rozhodnutí dostatečně popsán důvod, proč byla žalobci dočasná ochrana odňata.

[8] Závěr, že Bulharsko žalobce nemůže přijmout zpět, je podle stěžovatele nepodložený.

pokračování

[9] Stěžovatel dále nesouhlasil se závěrem, že zákonodárce šel nad rámec čl. 28 odst. 1 směrnice o dočasné ochraně. Dle stěžovatele čl. 28 směrnice o dočasné ochraně dopadá na jiné situace, než je situace žalobce. Jeho účelem je odepření dočasné ochrany zcela.

[10] Označení žádosti o dočasnou ochranu jako nepřijatelné podle stěžovatele žadatele z poskytnutí dočasné ochrany nevylučuje. Pokud již osoba získala dočasnou ochranu v jiném členském státě [§ 5 odst. 1 písm. d) lex Ukrajina], ČR ji konstatováním nepřijatelnosti její další žádosti o dočasnou ochranu z poskytnutí dočasné ochrany nevylučuje, neboť dočasná ochrana jí již byla poskytnuta, byť jiným členským státem EU. Dočasnou ochranu však nelze požívat ve více státech, o čemž svědčí zejména díkce čl. 15 odst. 6 a čl. 26 odst. 4 směrnice o dočasné ochraně. Právo cizince vybrat si, ve kterém členském státě o udělení dočasné ochrany požádá, neznamena, že by měl právo postupně žádat o udělení dočasné ochrany ve více členských státech, než si vybere ten, který mu bude vyhovovat nejlépe. Stěžovatel nesouhlasil se závěrem krajského soudu, že česká právní úprava nepřijatelnosti žádosti o dočasnou ochranu je v rozporu se smyslem a účelem směrnice o dočasné ochraně.

[11] Stěžovatel dále nesouhlasil s hodnocením krajského soudu, že opomenutí žalobce uvést v žádosti údaj o tom, že již dříve požádal o dočasnou ochranu v Bulharsku, není závažné.

[12] Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti souhlasil s rozsudkem krajského soudu. Žalobce má na poskytnutí ochrany nárok.

[13] Stěžovatel následně reagoval na rozsudek Soudního dvora EU ze dne 27. 2. 2025, ve věci C-753/23, *Krasiliva*, v němž Soudní dvůr odpověděl na předběžné otázky položené Nejvyšším správním soudem (viz usnesení ze dne 30. 11. 2023, č. j. 8 Azs 93/2023-37), týkající se slučitelnosti důvodů nepřijatelnosti žádosti o dočasnou ochranu a soudní výluky dle lex Ukrajina s unijním právem. Stěžovatel zdůraznil, že rozsudek Soudního dvora nedopadá na situaci žalobce, jemuž bylo povoleno k pobytu za účelem dočasné ochrany již jiným členským státem vydáno, a tedy je dán důvod nepřijatelnosti žádosti o udělení dočasné ochrany podle § 5 odst. 1 písm. d) lex Ukrajina.

[14] Soudní dvůr sice v rozsudku výslovně neuvádí, jak má členský stát postupovat, když žadatel získal povolení k pobytu podle čl. 8 odst. 1 směrnice o dočasné ochraně v jiném členském státě, dle stěžovatele ale lze z rozsudku dovodit, že v takovém případě má být žádost o povolení k pobytu z titulu dočasné ochrany vyhodnocena negativně. Směrnice nezakotvuje právo volného pohybu držitelů oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany, resp. jejich právo na přesun do jiného členského státu, a s výjimkami ve směrnici popsány neukládá ani členským státům povinnost sekundární přesuny držitelů povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany respektovat a vydávat jim povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany na svém území.

[15] Žalobce se v návaznosti na rozsudek Soudního dvora ve věci *Krasiliva* již nevyjádřil.

[16] V dalším doplnění stěžovatel poukázal na skutečnost, že ministři vnitra zemí EU dne 13. 6. 2025 schválili prodloužení dočasné ochrany do 4. 3. 2027. Upozornil, že podle nově přijatého prováděcího rozhodnutí Rady EU, resp. nově formulovaných úvodních ustanovení, by měla být žádost osoby, která již je poživitelem dočasné ochrany v jednom členském státě, zamítnuta. Pojem zamítnutí je použit v autonomním smyslu. Rada EU tedy dle stěžovatele dala ve svém prováděcím rozhodnutí najevo, že druhotné pohyby držitelů povolení k pobytu z titulu dočasné ochrany podle čl. 8 odst. 1 směrnice o dočasné ochraně

nejsou žádoucí; členský stát by měl žádost o dočasnou ochranu v takovém případě bez dalšího zamítnout, nikoli dočasnou ochranu udělit (v případě, že členský stát spojuje s udělením dočasné ochrany v jiném státě zánik oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany, kterou cizinci sám udělil) nebo jej vyzývat, aby se dočasné ochrany v jiném členském státě vzdal. Rada EU též podle stěžovatele upřesnila význam dohody členských států o neaplikování čl. 11 směrnice o dočasné ochraně, a to v tom smyslu, že dohoda členských států neaplikovat toto ustanovení nemůže být vykládána tak, že brání členskému státu odmítnout žádost o udělení dočasné ochrany osobě, která držitelem dočasné ochrany, respektive oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany byla, a z nějakého důvodu jím již v současnosti nedisponuje.

[17] Vzhledem k tomu, že jde o věc, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, Nejvyšší správní soud se zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud tomu tak není, je namíste kasační stížnost podle § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále „s. ř. s.“), odmítnout jako nepřijatelnou.

[18] Kritéria přijatelnosti kasační stížnosti podávané žalovaným správním orgánem Nejvyšší správní soud vymezil již v rozsudku ze dne 30. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006-59, č. 1143/2007 Sb. NSS, ze kterého vyplývá, že kasační stížnost lze považovat za přijatelnou, *pokud by bylo shledáno zásadní pochybení krajského soudu při výkladu hmotného nebo procesního práva, případně pokud by krajský soud nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu*. Nejvyšší správní soud neshledal, že by se krajský soud v projednávané věci dopustil zásadního pochybení při výkladu práva nebo se odchýlil od ustálené judikatury. Kasační stížnost je proto nepřijatelná (srov. rovněž usnesení NSS ze dne 19. 5. 2025, č. j. 9 Azs 199/2023-48, či ze dne 11. 6. 2025, č. j. 6 Azs 48/2024-23).

[19] Stěžovatel namítal, že učiněné správní uvážení nebylo třeba odůvodňovat, neboť jeho úvaha je zjevná. K problematice správního uvážení Nejvyšší správní soud odkazuje na rozsudek rozšířeného senátu ze dne 22. 4. 2014, č. j. 8 As 37/2011-154, č. 3073/2014 Sb. NSS, bod 14, dle kterého správní uvážení dává správnímu orgánu možnost zvolit jedno z více řešení předvídaných právní normou. K otázce nepřezkoumatelnosti pak Nejvyšší správní soud odkazuje na rozsudky ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52, ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005-44, č. 689/2005 Sb. NSS, nebo ze dne 16. 12. 2008, č. j. 1 Ao 3/2008-136, č. 1795/2009 Sb. NSS. Judikatura jasně potvrzuje, že správní orgán je povinen učiněné správní uvážení odůvodnit, aby jeho rozhodnutí mohlo být přezkoumáno (srov. např. rozsudek NSS ze dne 30. 3. 2017, č. j. 10 As 252/2015-77). S uvedenou judikaturou je napadený rozsudek krajského soudu v souladu (stěžovatel ani nezpochybnil, že učiněné správní uvážení ve vydaném rozhodnutí výslovně neodůvodnil).

[20] Otázkou, zda uvedení nepravdivého údaje ohledně oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany v jiném členském státě EU vede nutně k odnětí pobytového oprávnění za účelem dočasné ochrany dle § 5 odst. 7 lex Ukrajina, za použití § 10 odst. 2 ve spojení s § 9 odst. 2 písm. b) zákona o dočasné ochraně, se Nejvyšší správní soud (ve vztahu k obdobné argumentaci téhož stěžovatele) zabýval v nedávném rozsudku ze dne 25. 4. 2025, č. j. 5 Azs 217/2023-36. V něm reflektoval svoji aktuální judikaturu navazující na rozsudek Soudního dvora ve věci *Krasiliva* a dospěl k závěru, že skutečnost, že byl žalobce před podáním žádosti o dočasnou ochranu v ČR registrován jako držitel dočasné ochrany v jiném členském státě EU, bez dalšího neimplikuje odnětí dočasné ochrany v ČR. Správní orgán,

pokračování

tj. stěžovatel, je v takovém případě povinen před odnětím pobytového oprávnění cizince poučit a zjistit, zda bude chtít svá práva plynoucí z dočasné ochrany čerpat výlučně v ČR (bod 29 rozsudku ve věci sp. zn. 5 Azs 217/2023). V případě kladné odpovědi stěžovatel zejména ověří, zda předchozí pobytové oprávnění cizince nezaniklo vydáním povolení k pobytu v ČR, popř. cizince vyzve, aby učinil kroky k ukončení pobytového oprávnění v jiném členském státě (bod 28 rozsudku ve věci sp. zn. 5 Azs 217/2023). Nejvyšší správní soud rovněž dovodil, že *správní orgány ani soudy nemohou vycházet pouze z údajů obsažených v informačním systému členských států Temporary Protection Platform (TPD). Ten totiž představuje pouhou pomůcku, kterou správní orgány členských států využívají k evidenci držitelů povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany* (rozsudek ze dne 1. 4. 2025, č. j. 5 Azs 273/2023-27, bod 43). Odňal-li tedy stěžovatel žalobci dočasnou ochranu bez dalšího pouze z důvodu, že neuvedl, že mu již byla udělena v jiném členském státě EU, nemohlo žalobou napadené rozhodnutí obstát.

[21] Ke stěžovatelově argumentaci, dle které lze na základě § 5 odst. 1 písm. d) lex Ukrajina pro nepřijatelnost odmítnout žádost cizince, kterému již byla udělena dočasná ochrana v jiném členském státě, aniž by aplikace tohoto vnitrostátního ustanovení byla rozporná s unijním právem, Nejvyšší správní soud odkazuje na judikaturu, která tuto argumentaci vyvrací (rozsudky ze dne 3. 4. 2025, č. j. 1 Azs 174/2024-42, ze dne 3. 4. 2025, č. j. 1 Azs 336/2024-42, ze dne 8. 4. 2025, č. j. 9 Azs 20/2024-37, ze dne 17. 4. 2025, č. j. 2 Azs 269/2024-33, nebo ze dne 24. 4. 2025, č. j. 10 Azs 4/2025-49, a další).

[22] Vzhledem ke skutečnosti, že nosným rozhodovacím důvodem pro zrušení stěžovatelova rozhodnutí krajským soudem byla nepřezkoumatelnost rozhodnutí plynoucí z absence odůvodnění provedeného správního uvážení a Nejvyšší správní soud tomuto hodnocení přisvědčil, nemůže na tomto závěru nic změnit ani stěžovatelova argumentace pozdějším rozhodnutím Rady EU o prodloužení dočasné ochrany do 4. 3. 2027.

[23] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. K odmítnutí pro nepřijatelnost dochází na základě zjednodušeného věcného posouzení případu (usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS, bod 52), a proto je namíste rozhodnout o náhradě nákladů řízení podle úspěchu ve věci (usnesení NSS ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS, bod 18). Žalovaný (stěžovatel) neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalobce byl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, žádné náklady mu však nevznikly.

[24] Žalobce byl v řízení o kasační stížnosti zastoupen opatrovníkem, ustanoveným usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 8. 2023, č. j. 62 Az 14/2023-51. Náklady v tomto případě hradí stát (§ 140 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, § 64 a § 120 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud přiznal odměnu za jeden úkon právní služby podle § 11 odst. 1 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), konkrétně za vyjádření ke kasační stížnosti žalovaného [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Za jeden úkon přísluší částka 3 100 Kč [§ 7 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu ve znění účinném k datu poskytnutí právní služby] a náhrada hotových výdajů činí podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu 300 Kč za jeden úkon. Celkem tedy náklady na zastoupení činily 3 400 Kč. Advokát je registrován jako plátc DPH, částka se zvyšuje o tuto daň, tj. o částku 714 Kč.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. června 2025

JUDr. Filip Dienstbier, Ph.D.
předseda senátu